

Czy e-taca jest tacą?

Niedziela, 20 Grudnia, 20:00

O elektronicznej tacy i innych datkomatach

Gustaw Pillati, „Powrót z kościoła”, Muzeum Narodowe w Warszawie

Nowe przedmioty, nowe zjawiska, nowe sposoby spędzania czasu – to, co nowe, przykuwa naszą uwagę, czasem wywołuje rozbawienie lub niedowierzanie. Podobną ciekawość budzą nazwy tych nowości. Zastanawiamy się, czy są trafne, czy dobrze opisują rzecz, do której się odnoszą. W dodatku to, co jest nowe, można czasem określić na kilka sposobów, co wymaga od użytkowników języka jeszcze większego namysłu.

Przykładem neologizmów, które nazywają w zasadzie to samo, są odnotowane przez nas rzeczowniki [datkomat](#), [ofiaromat](#) i [donacjomat](#). Wszystkie określają pewien nowy (coraz popularniejszy w czasach pandemii) typ wpłatomatu, wykorzystywany przez niektóre kościoły i organizacje dobroczynne. Słowa *datkomat* i *ofiaromat* mają czytelniejszą budowę, bo są utworzone od wyrazów powszechnie znanych, rodzimych (z wykorzystaniem części *-mat*, nierodzimej wprowadzić, ale już przez nas oswojonej – pisaliśmy o niej [ostatnio](#) i [przedostatnio](#)). O wiele rzadziej spotykaną nazwę *donacjomat* utworzono natomiast od łacińskiego zapożyczenia *donacja*, oznaczającego ‘datek, darowiznę’ (łac. *donatio*). Użycia rzeczowników *datkomat* i *ofiaromat* (oraz mniej liczne poświadczenia słowa *donacjomat*) pokazują, że nazwy te najczęściej odnoszą się do urządzeń stosowanych do zbierania datków kościelnych, rzadziej zaś do wpłatomatów służących innym celom charytatywnym.

Są jednak określenia mające węższy zakres, oznaczające tylko wpłatomaty montowane w kościołach: wymienimy choćby synonimiczne nazwy [tacomat](#), [e-taca](#) i [elektroniczna taca](#). Skojarzenie ze słowem *taca* mogłoby sugerować, że mowa o urządzeniach przenośnych, nowoczesnym odpowiedniku tradycyjnej tacy kościelnej. Konteksty potwierdzające użycie tych słów pokazują jednak, że chodzi tu o urządzenia stacjonarne (por.: *E-taca ma formę eleganckiej, starannie wykonanej ambony*, *Tacomat stanął w kościele*, *Elektroniczna taca pojawiła się tuż przy głównym wejściu do kościoła*). Co prawda w artykułach internetowych można się natknąć na zdjęcie terminalu płatniczego wmontowanego w wiklinowy koszyk [\[źródło\]](#), ale pochodzi ono z prasy zagranicznej.

Neologizmy *e-taca* i *elektroniczna taca* właściwie mogłyby się też odnosić do internetowych form zbierania danych, na razie jednak w takim znaczeniu używa się raczej określenia **wirtualna taca**.

[Barbara Pędzich](#)

publikacja: 20.12.2020, 20.00, ostatnia aktualizacja: 20.12.2020, 18.51